

Gemma Gorga

És doctora en Filologia Hispànica per la Universitat de Barcelona, on actualment treballa com a professora. La seva tasca investigadora i docent s'ha centrat en l'àmbit de la literatura medieval i renaixentista. Ha publicat tres llibres de poemes, *Ocellania* (IX Premi de Poesia «Cadaqués a Rosa Leveroni», 1997), *El desordre de les mans* (Finalista del Premi Màrius Torres 2002) i *Instruments òptics* (Premi de Poesia Gata de Gorgos 2004 ex aequo, 2005). També ha publicat, en col·laboració amb Antoni Lozano, un llibre de cuina titulat *La cuina natural* (2004).

Autors_Gemma Gorga

Editorial_Columnna

Pàgines_72

L'ànima d'un llibre

Jordi Llavina

E

ls bons llibres no perden mai l'ànima que contenen. La mantenen sempre intacta, incòlume, i si de cas aquesta ànima, com una ombra, es va allargant (nego una certa temença de Gorga, expressada en un dels seixanta poemes del llibre, el que fa tretze: "I em pregunto si, un cop llegit, també pesarà menys. Com un cos quan perd l'ànima"). Aquest llibre és una de les millors notícies que he rebut, a peu dret, els últims mesos a la llibreria del meu poble. D'entrada, una revelació. La lectura ha confirmat aquell entusiasme inicial: *Llibre dels minuts* és un llibre extraordinari, rotund. És poesia amb majúscules, en una època de molta oferta en què està tant de moda la lírica hip-hop, el rodolinisme (de vegades, sense rima ni reble: *ça ne va plus*) i altres il·lusionismes de la gratuïtat grafològica. Si un minut pot encloreure un temps molt més vast, aquest llibre en conté molts. Darrere s'hi endevina (a banda els tres llibres de poemes anteriors de l'autora) una feina pacient d'escriptura i de reescriptura, i una formació molt atenta com a lectora. La constitució del gust estètic, molt sòlida i ben orientada. Lingüísticament, formalment, em sembla un llibre gairebé perfecte. L'atmosfera de l'obra em resulta, també, molt grata: l'amor i l'absència són cridats a taula i mostrats, molt sovint, per mitjà dels objectes. Analitzem-ho amb una mica més de detall.

El primer que m'agrada de *Llibre dels minuts* és el fet que emmarca una delicada "pintura d'interiors". La concreció que té tot allò que apareix en aquests versos (fins les imatges més agosarades): el sentit gairebé sagrat de les coses. Des del primer poema, que fa una al·lusió més o menys velada al joc de les cadires. Només aquest gran poema ja du a la memòria, posem per cas, el conte de *Dublinesos* filmat com a testament per John Huston (*The Dead*) o aquell magnífic *El llarg àmar de Nadal*, de Thornton Wilder. En la darrera ratlla, els que corren al voltant de la taula buscant cadira malden per "arrabassar-li a la vida l'últim rosegó de llum".

Pintura d'interiors, i un sentit gairebé litúrgic de la intimitat, amb què la poeta té la traça i la gràcia de dotar cada un dels poemes. Allò que deia Manent: que tota bona poesia en el fons té un sentit religiós. Les coses, en aquest llibre, passen sense fer enrenou, i se sedimenten en la consciència del lector (això diria que ho fa molt bé, i que té un mèrit enorme): hi plou calladament i hi neva sense voler. Hi ha un desig evident de despulament, de trobar un viure essencial ("despullés l'aigua amb les mans"). Llibre d'amor i d'absència, a parts iguals. Aquí es parla de l'espera tensa d'una trobada amorosa tant com del buit, el dolor i el silenci. Es considera l'absència de l'estimat tot desaparant taula i fregant els plats: si oblidar fos tan fàcil com netejar els plats bruts després d'un àpat! O, en un altre poema: "Eres al lloc d'on he fugit aquest matí, seràs al lloc on arribaré aquest vespre".

Gorga, en aquest llibre, es refereix una vegada i una altra al llenguatge, a la manera que tenim de dir les coses. L'endrec dels mots és, per descomptat, una de les qüestions de l'obra (i ja he dit que era un endrec savi). La seva poesia té, de vegades, un punt naïf que no enfita gens, i fa servir, alhora, certes imatges a tocar del surrealisme. En pocs casos hi detecto imatges gratuïtes: la son, de mànigues llargues com un pijama de ratlles, i alguna altra més (no gaires més). Hi ha una qualitat lírica que, mireu on mireu, costa de trobar en una tal intensitat: el "plat tebi on escumeja la claror", "una xemeneia de cendra cansada", unes orenetes que reben la "comunió de la llum sobre les seves petites llengües". Quina solidesa, quina meravella! Gorga té tendència a utilitzar la comparació, la partícula *com* (un recurs, al meu entendre, que amaga una certa prevenció davant l'extensió de la metàfora: a mi, particularment, m'està la mar de bé). Poemes d'antologia, apunteu: el 17, el 33, el 41 i el 50.